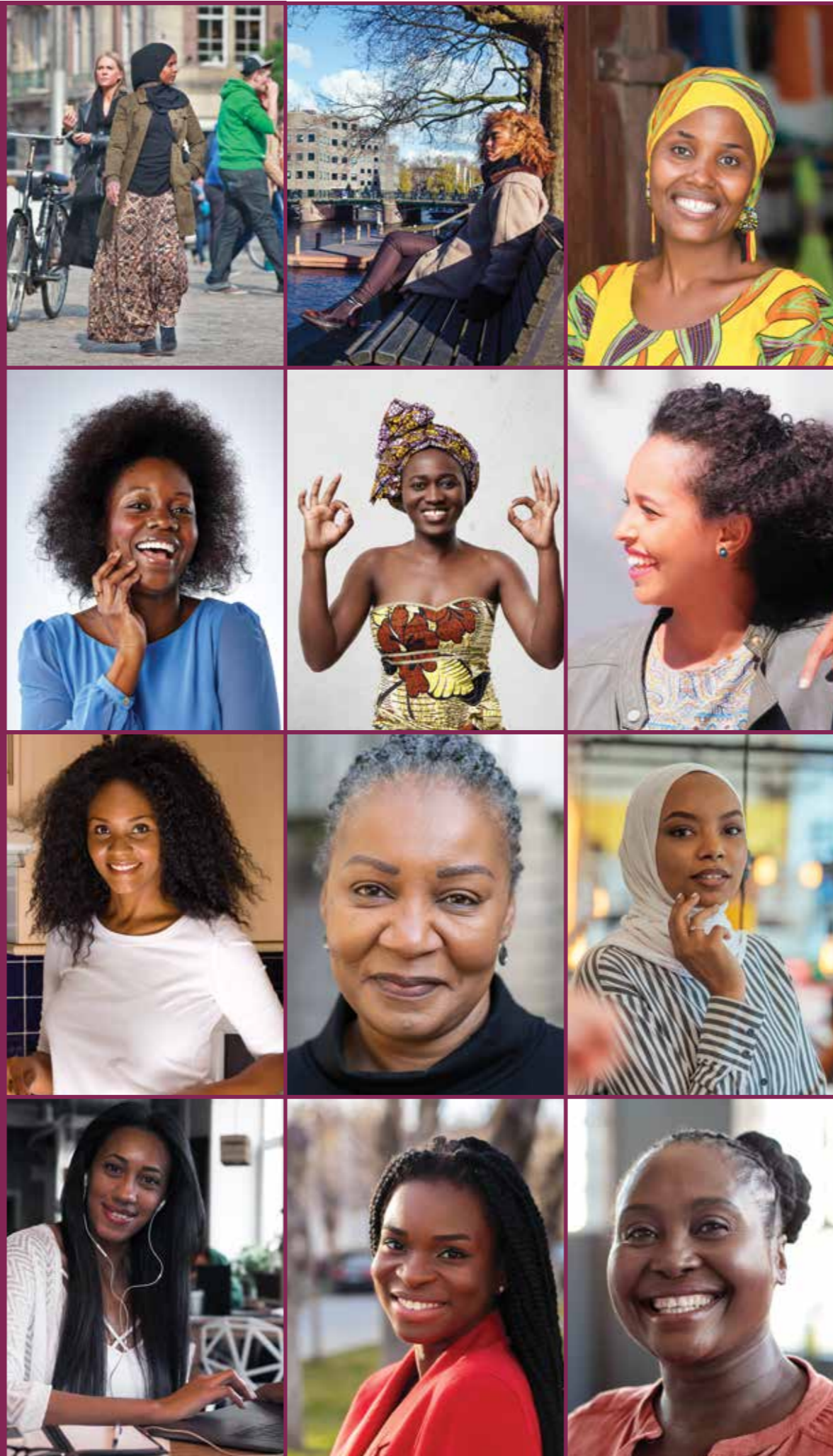

Happy African Women

Alles kwam samen

Ooit weleens gedacht: het had zo moeten zijn? Het Oranje Fonds, het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en Stichting Blocks wel. Toen deze partijen elkaar vonden, ontstond een drie-eenheid die smaakt naar meer.

ORANJE FONDS OP NAAM: VN DECENNIUM SOCIAAL

Dit speciale Oranje Fonds op Naam (in het kader van het VN Decennium voor mensen van Afrikaanse afkomst) van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid steunt sociale initiatieven op het gebied van maatschappelijk welzijn die bijdragen aan de empowerment en inclusie van mensen van oorspronkelijk Afrikaanse afkomst, als ook mensen met een Afro-Surinaamse en Afro-Caribische achtergrond. Het budget is besteed aan sociale projecten die zich richten op het maken van verbinding tussen mensen van Afrikaanse en niet-Afrikaanse origine, waarbij uitsluitingsmechanismen zoals stereotype beeldvorming, vooroordelen, discriminatie en racisme worden geadresseerd. Ook initiatieven met een focus op emancipatie en empowerment, verbinding tussen verschillende generaties, of gericht op man-vrouw verhoudingen of kwesties rond seksuele diversiteit.

HET MINISTERIE VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID

"Ik geloof in de kracht van kleine netwerken op wijkniveau"

Het verhaal begint in 2013, toen de Verenigde Naties (VN) 'het decennium voor mensen van Afrikaanse afkomst' uitriep. De resolutie roept VN-landen op in actie te komen tegen racisme, rassendiscriminatie, vreemdelingenhaat en onverdraagzaamheid die daarmee samenhangt. De UN Decade, zoals het ministerie de resolutie in de wandelgangen noemt, loopt van 1 januari 2015 tot en met 31 december 2024. Landen bepalen zelf hoe zij invulling geven aan de UN Decade. Het ministerie van SZW coördineert de Nederlandse invulling.

Niet de Verenigde Naties bepalen de aanpak, maar de landen zelf staan aan het roer. Dorien de Graaf, senior adviseur en beleidswerker bij het ministerie van SZW: "We krijgen vanuit de VN terug dat we voorlopen op de andere VN-landen en dat het bieden van ruimte aan maatschappelijk initiatief waardevol wordt gevonden. We doen de invulling van de UN Decade samen met de mensen om wie het gaat. We hebben aan hen gevraagd welke thema's waardevol zijn om zo een invulling te geven aan de aanpak. Met die thema's zijn we aan de slag gegaan. Daarvoor zijn grote rondetafelgesprekken georganiseerd waarin de vraag 'Hoe geven we invulling aan de UN Decade?' werd besproken."

"We zochten een plek waar die ideeën konden worden uitgevoerd"

Fondsen verkennen

"De thema's kwamen neer op het stimuleren van ontmoetingen, kennisoverdracht en een plek geven aan culturele gewoonten. Mensen van Afrikaanse afkomst kwamen met diverse initiatieven, maar het ontbrak ze geregeld aan financiële middelen en een uitgewerkt plan. We zochten een mooie plek waar die ideeën konden worden uitgevoerd. Op dat moment gingen we verkennen wat de mogelijkheden waren van een Fonds op Naam, om op die manier hun projectideeën ruimte te geven. Het Oranje Fonds staat bekend om het bevorderen van sociale ontmoetingen in de samenleving. Een voor ons logische samenwerking. Het was bijzonder dat we open het gesprek met elkaar aan konden. Is dit iets voor jullie? En wat kunnen jullie betekenen?"

Ongeacht je achtergrond

"De discussies over Zwarte Piet, racistische spreekwoorden in het stadion, de Black Lives Matter-demonstraties; de aanpak van racisme is de laatste tijd steeds relevanter geworden in de samenleving. Het kabinet kan dat niet alleen aanpakken, het is een probleem van de samenleving. De bestrijding ervan vraagt dat iedereen zich inzet. Maar sommige mensen hebben daarbij een steuntje in de rug nodig. Überhaupt al om 'de aanvraag' te doen, want de fondsenwereld is niet voor iedereen bekend terrein. Terwijl het Oranje Fonds er voor iedereen is,

ongeacht je achtergrond. Als we de emancipatie van mensen met een Afrikaanse afkomst bevorderen, kunnen ze in de toekomst makkelijker de stap naar fondsen maken."

"Als je elkaar kent, is er sneller wederzijds begrip"

Bijzonder

"Uit de rondetafelgesprekken kwam naar voren dat mensen behoefte hadden anderen in hun wijk beter te leren kennen. Veel initiatieven kwamen neer op 'ontmoetingen regelen'. We kunnen als Rijk niet heel lokaal opereren. Daar is het Oranje Fonds juist zo ontzettend goed in. Zij hebben de ervaring en weten wat wel en niet werkt. Het Oranje Fonds diepte de projectaanvragen uit en stelde vragen. Wat willen jullie precies bereiken? Als je het zo zou doen, werkt het beter. Die expertise en het actief meedenken vond ik bijzonder versterkend.

Het Oranje Fonds heeft aangegeven met dit topic verder te gaan en het zelfs uit te breiden. Wat dat betreft is dit eigenlijk nog maar het begin. Ik vind het belangrijk dat dit thema een plaats vindt binnen het Oranje Fonds, dat mensen die zich gediscrimineerd voelen weten dat ze ergens terecht kunnen."

Bewustwording

"Discriminatie en racisme zijn vaak ongrijpbaar. Soms worden kwetsende opmerkingen gemaakt die niet zo zijn bedoeld, maar wel zo worden ervaren. Die bewustwording moet groter worden. Hoe kunnen we dit met elkaar meer zichtbaar maken en de hulpvraag toegankelijker maken? Neem het slavernijverleden, in de Afrikaanse en Afro-Surinaamse en Afro-Caribische gemeenschappen een groot thema. Het verleden speelt nog steeds een rol in deze tijd. Hoe kunnen we de dialoog starten om het hedendaags doorwerken van het slavernijverleden duidelijk te maken? Het zijn kleine stapjes. Je kunt niet even een knop omdraaien en het is opgelost. Zo werkt het helaas niet. Maar het is echt belangrijk dat we met elkaar verder gaan en het wederzijds begrip stimuleren."

Meedoen

"Stichting Blocks is slechts één voorbeeld van de initiatieven die dankzij het Oranje Fonds gestalte hebben

gekregen. Het project Happy African Women gaat sociaal isolement en eenzaamheid tegen. Ik geloof in de kracht van deze kleine netwerken op wijkniveau. Het is voor sommigen moeilijk om maatschappelijk mee te doen, maar het is zo belangrijk dat het wel gebeurt. Ik las over een Somalische jonge vrouw die nu topmodel is, maar vanwege haar religieuze achtergrond haar hoofddoek op houdt. Dat vind ik een mooi voorbeeld van hoe je kunt meedoen, maar wel je identiteit kunt behouden."

"Het doel: respect. Samen meedoen, met elkaar. Niemand eenzaam en iedereen heeft een sociaal netwerk, steun en gezelligheid. Daar gaat het om. De contacttheorie: als je elkaar kent, is er sneller wederzijds begrip. Oordeel niet te veel, spreek elkaar aan en wees lief voor elkaar."

"Alle middelen zijn inmiddels besteed en het Oranje Fonds heeft aangegeven verder te gaan binnen deze thema's. Daar zijn we heel blij mee. Hoe meer mensen de gelegenheid krijgen om met dit thema aan de slag te gaan, hoe groter de bewustwording wordt en ook het vertrouwen in de toekomst."

HET ORANJE FONDS

"Dit thema verdient aandacht van meer partijen dan alleen de overheid"

Perfecte timing. Het Oranje Fonds was net bezig zich te bezinnen op drempels die sociale cohesie in de weg staan, het bleek tevens dat sommige groepen in de samenleving het Oranje Fonds minder makkelijk weten te bereiken. Terwijl het er toch echt voor iedereen is. Uitsluiting en discriminatie speelden in die bezinning een belangrijke rol. De vraag van het ministerie en de doelstelling van VN Decennium pasten naadloos in die verkenningfase. Wat volgde, was een gezamenlijke zoektocht naar hoe op

een laagdrempelige manier burgerinitiatieven te ondersteunen.

Ook voor mensen met Afrikaanse, Afro-Surinaamse en Afro-Caribische achtergrond is het Oranje Fonds er. Maayke Botman, programma adviseur bij het Oranje Fonds: "Door een Oranje Fonds op Naam op te richten, kunnen we nog gerichter aan de slag. Maar over de invulling moest wel goed worden nagedacht, want we moeten wel rekening houden met onze eigenheid. Wat past binnen ons werkterrein en hoe kunnen we onze aanpak met het doel verenigen? Dat was een zoektocht.

Sommige thema's uit het VN Decennium passen niet bij het Oranje Fonds. Formele anti-discriminatie is een overheidstaak. Ook ruimte voor slavernijgeschiedenis binnen het onderwijs of etnisch profileren bij de politie valt niet binnen ons werkterrein. Voor het culturele terrein kon het ministerie bij het Prins Bernhard Cultuur Fonds terecht. Historie is heel belangrijk, maar niet ons terrein. Wij werken binnen het sociale domein. Wij steunen initiatieven gericht op het tegengaan van racisme. Buurtinitiatieven ontstaan omdat mensen bijvoorbeeld in hun wijk een tweedeling of botsingen zien en daar iets aan willen doen.

Anderzijds zijn we er ook voor empowerment van doelgroepen. Dus daar zagen we een rol voor onszelf. We zijn vanaf het begin heel duidelijk geweest welke thema's wel en niet bij ons passen. Natuurlijk moesten we elkaar eerst even aftasten, maar het was een goede en open samenwerking. Voor ons was het een enorme kans en we zijn heel enthousiast."

"Ze wisten niet dat het Oranje Fonds er ook voor hen is. Dat raakt me"

Samenwerking

"Voor het ministerie was het ook een experiment: hoe werkt het met die fondsen? Publiek-private samenwerking was voor hen heel belangrijk. Sommige dingen kun je niet alleen, daarvoor vraag je hulp aan andere partijen. Onze samenwerking was voor het ministerie een kans om lokale netwerken bijeen te brengen en capaciteit te creëren voor wijkprojecten.

We zijn gericht gaan communiceren; hebben iedereen in ons bestand aangeschreven die iets met het thema en de doelgroep hadden. Daarbij hebben we aangegeven dat we de voorkeur geven aan aanvragen van mensen uit de doelgroep zelf. Uit heel Nederland kwamen aanvragen, dat vond ik heel mooi. Niet alleen uit de Randstad, maar ook uit bijvoorbeeld Groningen of de Achterhoek."

Inclusie

"Eén van de aanvragen kwam van Stichting Blocks, die aangaf niet te hebben geweten dat het Oranje Fonds er ook voor hen is. Dat raakt me. Ik ben daarom blij dat ze er nu wel in zijn geslaagd ons te bereiken. Je hebt maar één iemand nodig, of een klein groepje, om iets op te starten. Met een goed idee, een fonds om het te financieren en hulp van welzijnsorganisaties die bijvoorbeeld de wegen naar de gemeente kennen, kun je veel bereiken. Stichting Blocks zette een kleinschalig initiatief op in een wijk in Haarlem. De bewoners van Afrikaanse afkomst waren gedwongen om naar andere steden te reizen om andere Afrikanen te ontmoeten, want de Afrikaanse gemeenschap is erg versnipperd in Nederland. Ze wilden in hun buurt iets opzetten om elkaar op een laagdrempelige manier te ontmoeten en een brug te slaan naar de rest van de wijk, naar inclusie van die groep."

"Deze samenwerking heeft ook ons veel gebracht en geleerd"

Diversiteit en inclusie

Het is geen gemakkelijk thema, maar wel heel belangrijk. We hielden gelijke tred met de maatschappelijke relevantie die er al was. Islamofobie, discriminatie en racisme worden steeds meer in de samenleving geagendeerd. Diversiteit en inclusie zijn nog belangrijker geworden binnen ons werk. Deze groepen versterken en zichtbaar maken, de empowerment om een rol te spelen in de maatschappij vraagt aandacht van meer partijen dan alleen de overheid. Deze samenwerking heeft ons veel gebracht en geleerd. Daarom gaan we door onder onze pijler 'Gelijke kansen'. Om die belangrijke boodschap voor het voetlicht te brengen: we zijn er voor iedereen, voor alle groepen en voor elke sociaal-maatschappelijke problematiek."

STICHTING BLOCKS

"Hé, we worden gezien"

Stichting Blocks begon in 2009 met als doel de leefomstandigheden in Ghana te verbeteren. Maar gaandeweg zag men ook dichter bij huis van betekenis te kunnen zijn; de stichting organiseert maatschappelijke activiteiten in Haarlem tégen eenzaamheid en vóór verbondenheid. Voor het project Happy African Women deed voorzitter Gloria Forchie voor het eerst een aanvraag bij het Oranje Fonds. Maar niet voor het laatst!

Stichting Blocks is een maatschappelijke organisatie, onder andere voor Haarlemmers met een buitenlandse achtergrond. Het Oranje Fonds op Naam VN Decennium Sociaal kwam als geroepen. Toen Gloria Forchie (zelf van Ghanese komaf) zag dat ze geld konden aanvragen voor projecten met mensen met een Afrikaanse achtergrond, twijfelde ze geen seconde. "Ik had nooit een aanvraag ingestuurd omdat ik een drempel zag, maar toen ik de oproep zag, dacht ik: hé, we worden gezien, mijn doelgroep doet er ook toe. Ik vond het mooi dat we speciale aandacht kregen. Ik wist ook wat er speelde bij Afrikaanse vrouwen die ik via de stichting ontmoette en waar ze behoefte aan hadden. Dit was echt het juiste moment!"

Mooie ideeën

De bevindingen van Dorien en Maayke dat het voor deze doelgroep lastiger is om bij het Oranje Fonds aan te kloppen, begrijpt Gloria wel. "Zelf spreek ik de taal goed en ben ik hoogopgeleid, dus ik durfde de aanvraag te doen, maar er komt veel bij kijken. Zo'n projectplan is groots en het kan lastig zijn je idee goed over te brengen. Ik snap wel dat een ander zou kunnen denken: laat maar zitten. Het is zonde als mooie ideeën stranden vanwege bijvoorbeeld een taalbarrière. Maar dankzij deze constructie met het ministerie en het Oranje Fonds zijn wij erin gaan geloven dat het Oranje Fonds er ook voor ons is; voor kleine projecten voor buitenlanders. Het Oranje Fonds is zelfs

langs geweest. Dat was zo mooi voor die vrouwen. Ze voelden zich gezien, ze genoten van de aandacht. Ik zal in de toekomst zeker weer bij het Oranje Fonds aankloppen voor een nieuw project."

Heimwee

"De Afrikaanse vrouwen zijn soms al tien of twintig jaar niet meer in Afrika geweest. Ze missen hun thuisland en komen hier niet of nauwelijks in aanraking met elkaar. Ik zag eenzaamheid. Deze vrouwen waren op zoek naar gezelligheid, naar een mogelijkheid om leuke dingen met elkaar te doen. Maar ook naar contact met Nederlanders, om elkaar te leren kennen en van elkaar te leren. Er zijn vrouwen uit Ghana, Nigeria, Somalië, Eritrea, enzovoort. Je bent samen Afrikaans, maar komt wel uit verschillende culturen. Sommigen zijn christelijk, anderen moslim, maar we hebben elkaar hier. Door samen te komen, nemen we een beetje de heimwee naar het eigen land weg."

"Door samen te komen, nemen we een beetje de heimwee naar het eigen land weg"

Steentje bijdragen

"Onze focus ligt op een groep van veertig vrouwen. Dan garanderen we de kwaliteit. Ieder mens telt, als ik bij één in de gaten kan houden of het goed gaat, is het voor mij al waardevol. Ik ben er tijdens mijn

rechtenstudie achter gekomen dat we in de realiteit inderdaad rechten hebben, maar dat er nog steeds heel veel niet goed en leuk gaat in Nederland. Wij moeten als mensen toch nog zelf een stapje zetten om elkaar te helpen. Je kunt wel een overheid en wetten hebben, maar als je zelf betrokken bent en iedereen draagt een steentje bij, dan komen we er. Daarom heet onze stichting ook Blocks: we hebben letterlijk een school gebouwd in Ghana, maar dragen ook ons 'steentje' bij in Nederland."

Samenkomen

"Sommige vrouwen waren nog nooit 'op stap' gegaan. Zelfs uit eten gaan, was voor een aantal nieuw. Die lieten voor het eerst een menukaart waaruit ze mochten kiezen wat ze wilden. Tijdens een museumbezoek zag ik ze genieten. En verbaasd voor een schilderij staan: waarom staan ze er naakt op? Ik heb vrouwen zien stralen, zien afvallen, meer zelfvertrouwen zien krijgen. Dit project doet ertoe. Daarom was de coronacrisis voor ons zo moeilijk. Vrouwen die we juist warm hebben gemaakt en eenzaam zijn, moesten we vertellen dat er geen activiteiten meer zouden zijn omdat het niet meer mocht van de overheid. Het samenkomen was juist zo belangrijk. Een aantal van deze vrouwen heeft een oorlog meegemaakt, is getraumatiseerd en ik kan niets doen! We hebben wel gemerkt dat de groep vrouwen elkaar is blijven opzoeken via videobellen of in onze whatsappgroep."

Het mooie is: het project staat nog. De connectie is gemaakt en de band gelegd. We weten wat we kunnen en hoe we het project kunnen voortzetten. Nu hebben we vooral zin om weer iets leuks te doen met en voor elkaar. Zodra we weer mogen, wordt het gegarandeerd een groot feest." ●

